

N:o 66.

Af Herr N. Petersson: Om ett förslagsanslag för utredning af frågan om ett nytt system för pensionering af statens tjenstemän.

Då nu af Regering och Riksdag arbetas på en länge anordnad löne-reglering och i sammanhang dermed pensionering för vissa statens tjenstemän, så torde tiden vara inne att taga i betraktande om och huruvida det finnes skäl behålla det gamla eller fortgå på det nu föreslagna systemet, att staten vare sig genom pension och så kallad fyllnadspension skall icke allenast på ålderdomen utan till och med från 50 till 60 års ålder draga försorg för alla sina tjenare med belopp motsvarande större delen af lönen och ej sällan äfven för deras enkor och barn. För mig förefaller detta sätt att aflöna tjenstemän icke allenast onödigt, utan i högsta grad skadligt, ty om det funnits tider, då ett slikt förfaringssätt varit nödigt eller af billighet påkalladt i följd af ringa löneinkomster i förhållande till arbete och tjenstetid samt i saknad af tillfällen att sjelfva planmessigt sörja för sin framtid; så gestaltar sig saken nu helt annorlunda i följd af förhöjda löner och inrättade kapital-, ränte- och försäkringsanstalter, hvarigenom tillfällen erbjudas sig för en hvar att genom en ringa årlig insats tillförsäkra sig en ekonomiskt sorgfri ålderdom. Denna omtanke för sin framtid anser jag bör åligga hvar och en inom ett ordnad samhäll, ty derigenom väckes och underhålles sjelfförsörjningsinstinkten hos alla, då i motsatt fall mången lätt kan förledas att som man säger lefva för dagen, och med de tillfällen, som nu erbjudas för vällefnad och njutningslystnad, framkallas förmenta behof, som göra att näppeligen några löner eller pensioner blifva tillräckliga. Jag tror derföre att icke allenast det är nyttigt och nödvändigt för staten, utan äfven för

tjenstemännen sjelfva att ett nytt pensionssystem antages, som manar tjenstemännen att liksom andra medborgare redan i ungdomen tänka på sina framtida behof. Sverige har nu under flera år varit gynnadt af god årsväxt, goda konjunkturer samt genom upptagande af stora utländska lån skapat en riklig, för att ej säga öfverflödig penningetillgång; men som hvarken den ena eller andra tillgången kan stadigt påräknas, så torde vara klokast i tid tänka på förändrade förhållanden, då en besparing ifrån den goda tiden blir behöflig nästan för en hvar. Att derföre nu, medan den goda tiden fortfar, söka att grundlägga en efter nutidens förhållande lämplig pensionsinrättning, torde vara en af omständigheterna påkallad pligt.

En sådan inrättning skulle enligt mitt förmenande kunna grundläggas, om nemligen en hvar, som inträder i statens tjenst, tillförbindes att årligen insätta några procent af lönen i lifrätanstalt för att från 50 à 55 års ålder under sin återstående lifstid årligen få uppbära ett belopp af 400 kronor — det belopp som hittills af Regering och Riksdag ansetts erforderligt för oundgängliga lefnadsbehof, hvilket skulle vara allas skyldighet förskaffa sig som årlig pension. Skulle lönen härtill för de lägsta lönegraderna vara otillräcklig, bör den höjas, eller ock insättes det erforderliga beloppet af staten, stående sedan en hvar fritt att göra ytterligare insättningar för erhållande af högre pension. Att den anstalt som emottager och utlemnar dessa penningar skulle garanteras och kontrolleras af staten, anser jag destomera nödigt, som jag tänkt mig detta system snart utveckladt derhän, att hvarje svensk medborgare skulle blifva delegare i densamma, något som kunde ske, om kommunerna ville åtaga sig att för fattiga barn vid deras yngre år göra lämpliga insatser. Det system jag sålunda tänkt mig skulle, rätt ordnad och utveckladt, medföra flera förmåner, såsom minskade utgifter för statsverket, omtänksamme tjenstemän, minskade fattigvårdsutgifter och ökad kapitalbildning; hvarförutan det skulle med ett säkrare band än hittills fästa infödde svenske medborgare vid fosterjorden.

Har jag med detta förslag lyckats göra mig förstådd, hvad betydelse denna enkla åtgärd har i en framtid för vårt land och folk i ekonomiskt och socialt hänseende, är jag öfvertygad om Riksdagens kraftiga medverkan till förverkligande deraf; och får jag alltså vördsamligen föreslå:

att Riksdagen ville till Kongl. Maj:t i underdånighet aflåta en skrivelse med anhållan det Kongl. Maj:t tacktes att i ofvan angifna riktning låta utarbета och deretter till Riksdagen afgifva nådigt förslag i ämnet;

att tills vidare vid tillsättande af tjenstemän förbehåll göres om pensionsvilkoren;
att 10,000 kronor såsom förslagenslag ställes till Kongl. Maj:ts disposition, för att användas till frågans utredning.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1877.

Nils Petersson.

N:o 67.

Af Herr Aug. Peterson: Om underdånig skrifvelse angående föreskrifter i fråga om folkskolelärares aflöning.

Uti tvenne inom Andra Kammaren vid sistlidne riksdag väckta motioner, N:is 77 och 121, framställes förslag derom, nemligen i den första: »att för folkskolelärare, som åläggas tjenstgöring utöfver 8 månader om året, lönen för hvarje öfverskjutande månad måtte höjas med ett relativt lika belopp, som är bestämdt för tjenstgöring under hvarje af de omförmälda åtta månaderna»; och i den andra: »att sådana föreskrifter måtte meddelas, att den lön, som utgår till småskolelärare och lärarinnor samt biträdande lärare och lärarinnor i folkskolor, och hvar till statsbidrag erhålles, må bestämmas motsvara en undervisningstid af åtta kalendermånader, och att, derest någon församling ålägger dylika lärare eller lärarinnor längre undervisningstid, församlingen må kännas skyldig ersätta dessa lärare eller lärarinnor för den utsträckta tjenstgöringen med ett så stort belopp, som motsvarar den enligt lag dem tillkommande lön, fördelad på åtta kalendermånaders årlig undervisning».